

پوشش محافظی به نام لایه اوزن، امکان حیات بر روی زمین و نشانه‌هایی از امید را فراهم می‌کند

۲۴ شهریور ۱۴۰۱

امروز، ۲۵ شهریور ماه، روز جهانی حفاظت از لایه اوزن است. لایه ای در استراتوسفر جو که وجود آن برای حفظ حیات در سیاره ما الزامی است. برخی از مواد شیمیایی که متداولاً استفاده می‌شوند مخرب لایه اوزن بوده و گازهای گلخانه‌ای قدرتمندی نیز به شمار می‌روند. متداول‌ترین ماده تخریب‌کننده اوزن از نظر پتانسیل تاثیر بر گرمایش جهانی تقریباً ۲۰۰۰ برابر قوی‌تر از دی‌اکسید کربن است.

پروتکل مونترال به عنوان سازوکاری برای محافظت و ترمیم لایه اوزن طراحی شده که در سه دهه گذشته نتایج مثبتی به همراه داشته است. امروز، بعد از ۳۳ سال، حفره اوزن اولین نشانه‌های ترمیم خود را نشان می‌دهد. این نشانه‌های امیدوارکننده بیانگر داستانی است از موفقیتی جهانی: اتحاد و همکاری سیاست‌گذاران، دانشمندان و بخش‌های خصوصی در سراسر جهان برای یافتن راه‌حل برای یک چالش اضطراری.

طبق جدیدترین ارزیابی علمی انجام شده حول تخریب لایه اوزن، اقدامات صورت گرفته ذیل پروتکل مونترال لایه اوزن را در مسیر ترمیم و بازسازی قرار می‌دهد. همکاری مشاهده شده در پروتکل مونترال، دقیقاً همان چیزی است که اکنون برای مقابله با تغییرات اقلیمی که تهدیدی به همان اندازه جدی برای جوامع ما به حساب می‌آید، مورد نیاز است.

این پروتکل مهم‌ترین دستاورد راهبری محیط زیستی جهان است. بهره‌گیری از درس آموزه‌های دستاوردهای این پروتکل برای حل بحران تغییرات اقلیمی و عملی کردن توافق پاریس می‌تواند مفید واقع شود. برای کاهش چند درجه‌ای گرمایش زمین، این توافقنامه باید از موفقیت پروتکل مونترال در توسعه و سرعت عملیاتی کردن اهداف پروژه الگوبرداری کند.

جمهوری اسلامی ایران به عنوان عضوی از پروتکل مونترال، یکی از کشورهای متعهد به این پروتکل است و بر اساس ماده ۵ پروتکل مونترال موظف است مواد مخرب لایه اوزن، از جمله هیدروکلروفلوئوروکربن‌ها را طبق برنامه حذف کند. هیدروکلروفلوئوروکربن‌ها به صورت گسترده

در صنایع تبرید، فوم، حلال های صنعتی ، آئروسول (هواپخش) و آتش نشانی به عنوان ماده مبرد و پیشرانشی برای جایگزینی کلروفلوئوروکربن استفاده می شوند. آن ها همچنین به عنوان ماده اولیه در تولید محصولات شیمیایی دیگر مورد استفاده قرار می گیرند.

سازمان حفاظت از محیط زیست و دفتر حفاظت از لایه اوزن با همکاری برنامه توسعه ملل متحد به عنوان آژانس اجرایی و برنامه محیط زیست سازمان ملل متحد به عنوان آژانس همکار، برنامه ی راهبردی حذف هیدروکلرو فلئوروکربن ها در ایران را تهیه کرده اند. برنامه راهبردی حذف هیدروکلرو فلئوروکربن ها در ایران شامل مجموعه ای از مداخلات همچون سرمایه گذاری برای انتقال فناوری های جدید، وضع سیاست ها و مقررات، کمک های فنی، آموزش، افزایش آگاهی، بهبود ارتباطات و مدیریت، هماهنگی و نظارت بر بخش هایی است که از این مواد استفاده می کنند.

مصرف واقعی هیدروکلرو فلئوروکربن ها در سال ۲۰۲۱ نشان دهنده آن است که میزان کاهش مصرف این مواد در مقایسه با میزان مصرف پایه وضع شده (۳۸۰.۵ تن)، در مجموع حدود ۷۷.۹۹٪ است. این بدان معنا است که اگرچه ایران همچون کشورهای دیگر برای مصارف مختلف از هیدروکلرو فلئوروکربن استفاده می کند، اما همچنین گام هایی موثر در جهت کاهش مصرف کلی آن برمی دارد و این امید وجود دارد که به سمت حذف کامل آن بر اساس برنامه مشخص حرکت کند.

برنامه توسعه ملل متحد آماده و متعهد به حمایت از دولت ایران در اجرای پروژه های محیط زیستی است. لایه اوزن و حفاظت از آن از جمله موضوعاتی است که نیازمند همکاری ای جهانی است که منتج به حفظ حیات بر روی کره زمین می شود.